

Biblioteka Myśli Spółdzielczej (49)

Ksiądz Wacław Bliziński: przychylić ludziom nieba i chleba

W kolejnej (49) części BMS przypominamy o dokonaniach jednego z najwybitniejszych społeczników okresu zaborów i Drugiej Rzeczypospolitej, tj. o księdzu prałacie Wacławie Blizińskim (* 28 lipca 1870 w Warszawie, + 1 października 1944 w Częstochowie) – którego 150 rocznicę urodzin będziemy obchodzić w 2020 roku – założyciela instytucji spółdzielczych, kulturalnych i oświatowych, działacza społecznym i polityku ludowym, spółdzielcy, wieloletnim proboszczu w Liskowie koło Kalisza, pośle (1919–1922) i senatorze (1938–1939), niezłomnym propagatorze Ewangelii oraz encykliki Leona XIII *Rerum novarum*.

Parafię w Liskowie, zaniedbaną tak pod względem moralnym, jak i gospodarczym, objął ks. Bliziński z początkiem 1900 roku. W ciągu kolejnych 40 lat zbudował system kilkudziesięciu instytucji lokalnych, których centrum stanowiła spółdzielczość wiejska, co uczyniło z Liskowa jedną z najbardziej znanych „wsi wzorowych” II RP. Działy tu (począwszy już od 1902 r.) m.in. spółdzielnia przemysłowo-handlowa, mleczarnia parowa, piekarnia spółdzielcza, stowarzyszenie zbożowe, stowarzyszenie budowlane, kółko rolnicze, dom ludowy i Kasa Drobного Kredytu (od 1904 r.), przekształcona później na Kasę Stefczyka. Poza instytucjami gospodarczymi dzięki ks. Blizińskiemu powstało wiele instytucji oświatowych, opiekuńczych i religijnych, m.in. tzw. ochronki dla dzieci, Szkoła Rolnicza, gimnazjum, Seminarium Nauczycielskie, Szkoła Zawodowa Żeńska, Szkoła Rzemieślniczo-Przemysłowa, Gniazdo Opieki nad Dziećmi, Ognisko Towarzystwa Gniazd Sierocych, Sierociniec św. Wacława (podczas wojny z bolszewikami w 1920 r. trzeba było ewakuować z Białegostoku cały, liczący 1200 osób, obóz sierocy), Dom Opieki dla Kalek i Starców, Koło Gospodyń Wiejskich, Koło Ziemianek, straż ogniowa, ale i kółka różańcowe, Towarzystwo Trzeźwości i wiele innych. Owocami pracy ks. Blizińskiego były dwie wystawy rolniczo-spółdzielcze, („Wieś Polska Lisków” zorganizowana w czerwcu 1925 r. oraz „Praca i Kultura Wsi” zorganizowana latem 1937 r.), które przyciągnęły do Liskowa tłumy zwiedzających, tak z kraju, jak i z zagranicy, w tym także wielu przedstawicieli władz (prezydent S. Wojciechowski, prezydent I. Mościcki, marszałek E. Rydz-Śmigły).

Dekorując 13 czerwca 1937 r. ks. Blizińskiego Krzyżem Komandorskim z Gwiazdą Odrodzenia Polski, prezydent Mościcki powiedział: „Przybyłem do Liskowa, by własnymi oczyma przyjrzeć się temu wielkiemu dziełu, któregoś Ty, księże prałacie, wspólnie ze swoimi parafianami dokonał. To wielkie dzieło ma dla mnie ogromne znaczenie, a tym bardziej, że dokonał go nasz kapłan i włożył wń tyle serca. Przez to samo przyczynił się do podniesienia uczuć religijnych, a co za tym idzie, wzrostu siły moralnej narodu”. Warto w tym miejscu przypomnieć i o tym, że aktywność ks. Blizińskiego – „rolnika z prawem odprawiania mszy”, jak o nim mówiono – nie ograniczała się jedynie do Liskowa i okolic. Pomijając nawet aktywność parlamentarną, pamiętać trzeba, że pełnił on różne funkcje w organizacjach społecznych i samorządowych, był m.in. prezesem Rady Nadzorczej Centralnej Kasy Spółdzielni Rolniczych, wiceprezesem Rady Głównej Związku Spółdzielni Rolniczych i Zarobkowo-Gospodarczych RP, prezesem Rady Okręgowej Warszawsko-Łódzkiej Spółdzielni Rolniczo-Handlowej, przewodniczącym Rady Naczelnej Kas Stefczyka RP.

Poniżej przypominamy tekst na podstawie: Waclaw Bliziński, *Działalność spółdzielni i organizacji rolniczych w Liskowie. Referat wygłoszony na zjeździe spółdzielni w Wilnie w dniu 18 grudnia 1927 roku*, Związek Rewizyjny Polskich Spółdzielni Rolniczych w Warszawie, Warszawa 1928 (odbitka z „Czasopisma Spółdzielni Rolniczych” z 1928 r.), ss. 32. Korzystano z oryginału znajdującego się w zbiorach Biblioteki Śląskiej w Katowicach.

Janusz Ossowski

Literatura:

- S. Kęszka, *Waclaw Bliziński (1870–1944). Kapłan – społecznik – polityk*, Muzeum Okręgowe Ziemi Kaliskiej, Kalisz 2000, www.info.kalisz.pl/biograf/blizinski.html.
- M. Podkowski, *Działalność społeczno-gospodarcza ks. Wacława Blizińskiego w Liskowie (1900–1939)*, www.repozytorium.uni.wroc.pl/Content/79165/10_M_Podkowski_Dzialanoscs-ks-Waclawa-Blizinskiego.pdf.
- Wzorowa wieś Lisków i jej twórca*, www.archiwum.kalisz.pl/wystawy-on-line/wzorowa-wies-Liskow-i-jej-tworca.